

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO IN OBRT.

Ljubljanska knjižnica,
Ljubljana

Uredništvo in upravništvo je v Ljubljani, Gradišče št. 17/1. — Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Št. telefona 552
Naročnina za ozemlje SHS: letno D 90.—, za pol leta D 45.—, za četrt leta D 22'50, mesečno D 7'50, za inozemstvo D 120.—. — Plača in toži se v Ljubljani

LETO V.

LJUBLJANA, dne 9. novembra 1922.

STEV. 131.

List stane od 1. novembra 1922:

1. za kraljevino SHS:

celoletno	Din. 120.—
polletno	Din. 60.—
četrtletno	Din. 30.—
mesečno	Din. 10.—
posamezna številka	Din. 1.—

2. za inozemstvo:

celoletno	Din. 150.—
-----------	------------

Češki parlament o Jugoslaviji.

Med debato, ki se je razvila po ekspoziciji, ki ga je imel dr. Beneš dne 3. t. m. v češkoslovaškem parlamentnem odboru za inozemske posle, je vprašal poslanec Hrušovski, ali ne bodo imeli sedanji dogodki v Italiji kak upliv na rezultate pregovorov s italijanskim ministrstvom zunanjih del Schanzerjem. Nemški demokratski poslanec dr. Kafka je odgovoril, ker so bili izpuščeni najvažnejši dogodki po genovski konferenci, namreč orientsko vprašanje in prevrat v Italiji. Govorec o položaju na Balkanu je poslanec Kafka nazval Malo Antanto kot "mistično stvar", ker ni v njej jasen niti položaj Romunije, niti priklonitev Poljske. Ne znamo, je rekel poslanec dr. Kafka, kaj misli g. minister o Balkanu, kjer je bila pogodba mirno pogažena; toda naša zunanja politika stoji vendar na stališču, da so mirovni dogovori nekaj svetega in neizpremenljivega. Končno je dr. Kafka zahteval pojasnitve o razmerju med Češkoslovaško in Jugoslavijo, ker je gotova stvar, da stoji Jugoslavija v središču eventualnih zapletljivosti, tako z ozirom na orientsko vprašanje, kakor tudi z ozirom na Italijo. Radi tega je zelo važno vprašanje, v koliko je Češkoslovaška s pogodbo zavezana, da se vmeša v eventualni konflikt. O predlogu dr. Beneša, ki je v Ženevi zahteval od nacionalnih manjšin lojalnost napram državi, kateri pripadajo, je rekel dr. Kafka, da o pravičnosti te zahteve ne more biti diskusije. Druga stvar pa je o lojalnosti mišljenja, ker ta se ne more niti od kateregakoli zahtevati, niti kontrolirati.

Odgovarjajoč na interpelacije je rekel dr. Beneš: Kar se tiče dogodkov v Italiji je danes še zelo težko govoriti. Treba je počakati na oficijalne izjave vlade, ter na nje program, a istotako tudi na nadaljni razvoj dogodkov. To, kar se je dogovorilo med nami in Italijani, bo najbrže ostalo v moči, ker so bili predmeti pregovorov čisto gospodarskega značaja, tako, da ne morejo biti bitno tangirani. Kar se tiče vobče politike, je treba počakati. Po diplomatskih običajih priobči vsaka nova vlada drugim vladam svoje stališče in formulira svoje bodoče odnošaje. Mi se ne mešamo v notranje razmere druge države, mi želimo samo mirno sodelovanje na dosedanji podlagi. Med nami in Jugoslavijo ne bo nobenih konfliktov, in v tem smislu se bo tudi delalo. Italijansko vprašanje je našlo v resnici odmev osobito na Madžarskem in Bavarskem, a deloma tudi v Gornji

Sleziji. Za vsak slučaj moramo biti pripravljeni, toda take stvari ne trajajo dalje nego nekoliko dni; v takih slučajih se je treba držati mirno, toda v pripravnosti. Nato je dr. Beneš odgovoril poslancu dr. Kafki na njegovo pojmovanje pakta Zveze Narodov. Trdi, da temeljijo nazori dr. Kafke na napačnih principih. Kar se tiče kompetence Zveze Narodov, ni ta še popolnoma jasna. Vsa borba se bje o proceduri. Dogovorilo se je, da se o kaki pritožbi komaj tedaj oficijelno razpravlja, kadar jo sprejme en član Zveze. Za narodne manjšine veljajo dosedanje informacije. V slučaju resnih in nevarnih vprašanj ima Zveza pravico, da se nekaterim vladam odpošlje svoje delegate v komisijo. Dr. Beneš je naglašal, da je Češkoslovaška vedno podpirala idejo Zveze Narodov, ker vidi v njej garancijo miru in sigurnosti Češkoslovaške republike. Dr. Kafka opozarja tudi na druga vprašanja, kakor na pr. na pogodbo z Jugoslavijo. Brez dvoma je, da tukaj ni vse zadostno razjasnjeno, niti pojm Male Antante ni dovolj jasen. Ta zadeva je potrebna, da se jo še natančneje pojasni. Dr. Beneš priznava to pogrško ter obljubi, da bo dal o tem detajlirano poročilo, ako zahteva večina odbora, da poda tako poročilo v gotovem roku. Potrebno bo, da se o tem vprašanju razpravlja v tajni seji, kjer mu bo edino mogoče, da pojasni pogodbo v vseh njenih detajliranih posameznostih. Razen tega opozarja dr. Beneš, da se je že izdala prva diplomatična knjiga, ter da se bo kmalu izdala tudi še druga, v kateri bo napisan ves historijat odnošajev napram Jugoslaviji in Romuniji. Komaj tedaj, ko bo to gotovo, se bo moglo razpravljati o tem vprašanju detajlno.

Izvoz svinj.

Poljedelski minister Ivan Pucelj je naslovil te dni na ministrskega predsednika in na finančnega ministra pismo, v katerem opozarja na kvarne posledice, ki jih imajo prohibitivne izvozne carine, katere so udarili pred dvema mesecema na pitane svinje, na zelo razširjeno gojenje svinj v državi, ki je pod pritiskom najnovejših trgovinske politike začelo propadati. V Beogradu se zglašajo dnevno številne deputacije iz raznih krajev države, ki vladi nedvoumno predočujejo ogromno škodo, ki jo imajo široki agrarni krogi in pogrešnost takozvanih protidraginjskih ukrepov vlade, ki so zadeli važno panogo našega gospodarstva pri korerini ter so s tem napravili zelo malo za znižanje draginje, le bi itak morala pasti, ker je dovoljen uvoz ameriške masti in je tudi kvaliteta koruzne žetve, ki je sicer dovolj obilna, vendarle v veliki meri taka, da je mnogo koruze porabne samo za krmo svinj.

Poljedelski minister je s svojim korakom napravil uslugo vsem panogam gospodarstva, v večji meri kot trgovinski minister Osman Vilović, ki se je pri tem pokretu zadržal povsem pasivno. Kot je bilo že zadnjič v našem listu povdarjeno, je že delj časa podoba, da si ministrstvo trgovine in industrij ne zna priboriti ti-

stega vpoštevanja v kabinetu, ki bi bil naraven izraz njegove kompetence. Da je izbruhnil spor med poljedelskim in trgovinskim ministrom bi bil to razumljiv pojav. Ali da mora poljedelski minister braniti interese trgovine, je nenavadno. Beogradski trgovski krogi se vedno bolj izprašujejo, ali je ministrstvo trgovine in industrije sploh še potrebno, posebno ker finančno ministrstvo posega venomer v njegovo kompetenco in odloča po izključnih fiskalnih vidikih v zadevah, ki bi v njih pravilno moglo odločati samo ministrstvo trgovine in industrije.

Poljedelski minister ima pri svoji energični akciji dragocenega zaveznika v osebi g. Dušana Plavšiča, ki je na zadnjem sestanku beograjskih trgovcev izjavil, da je treba nemudoma oživeti izvoz, da bo dovolj valut na razpolago. S tem je tudi g. Plavšič, s fiskalnega stališča, obsodil takozvano konzumentsko politiko vlade, ki je mi nismo nikdar odobraval, ker je pesek v oči in na eni strani nekaj ustvarja, kar na drugi strani v večji meri upropašča. Zato je minister Pucelj napravil uslugo tudi trgovskim in industrijskim krogom, ko je začel forsirati odpravo visokih izvoznih carin za nekatere življenjske potrebščine.

M. Savič:

Naša industrija in obrti.

(Nadaljevanje.)

L. Produkcija in konzum soli v naši državi.

Produkcija soli v tuzemstvu znaša okrog 4.000 vagonov in sicer okrog 3.000 vagonov v Kreki pri Tuzli in okrog 1.000 vagonov v primorju. V Kreki se pridobiva drobna sol potom kuhanja slane vode iz vrelca in slanih vodnjakov v Kreki. V Primorju pa se dobiva sol v takozvanih solarnah iz morske vode, ki so špcejelno napravljene za izpuhtevanje morske vode, kjer ostane kot usedlina kuhinjska sol. Solarne v Kreki upravlja rudarska direkcija v Sarajevu. Doma producirana sol stane v Kreki sedaj okrog 10 Din za 100 kg.

Poraba soli v tuzemstvu znaša okrog 10.000 vagonov, kar pomeni, da se mora pri današnjih razmerah še okrog 6000 vagonov soli uvoziti. Za izvoz se poslužujemo sedaj Nemčije in Romunije. Romunija zahteva okrog 10 tisoč lejev za vagon franco postaja Slanik s tem, da se utovori v naše vagon ter da naše lokomotive, ki te vagon pripeljejo ali odpeljejo iz Slanika. Sol v Slaniku bi prišla torej na 48 Din, tvornina bi znašala najmanj 20 Din, kar bi delalo okrog 68 Din za 100 kg brez vračunanja nevarnosti za vagon in stroje, da jih nam več ne vrnejo. Nemčija je zahtevala franko Passau okrog 57 M za 100 kg drobne soli, kar bi zneslo skupaj s prevoznino okrog 50 Din za 100 kg v Beogradu. Te visoke cene za sol iz Romunije in Nemčije predstavljajo oduševstvo od strani imenovanih držav, ki izkoriščajo svoj položaj napram nam. Proti temu se je treba z vs. mi silami braniti, kar pa se da doseči le na ta način, da se poveča domača produkcija.

Naša produkcija je torej petkrat cenejša in, ako bi mi vso potrebno sol, producirali sami v Kreki, bi zaslužili letno 24 milijonov Din. Ker bi stroški za inštalacijo za povečanje produkcije ne znašali niti 1/3 navedene svote, bi se pričtetjem produkcije v tuzemstvu prihranilo za leto dni razen denarja, ki bi bil izdan na novo inštalacijo, še 16 milijonov Din. Iz tega razloga bi bilo treba v najkrajšem času zgraditi nove inštalacije za pridobivanje soli v Kreki, kakor tudi zgraditi nove morske solarne te že obstoječe popraviti in razširiti.

Da bi se to moglo čim preje izvesti, bi bilo treba na podlagi odloka ministrskega sveta oddati solarne in upravo državnim monopolom ter odobriti kredite za zgradbo novih inštalacij, pod pogojem, da monopolna uprava takoj ukrene vse kar je potrebno, da bi se po preteku pol leta lahko producirala nam potrebna količina soli v Kreki ter odpremila iz Kreke, kamor je treba.

LI. Produkcija mila v naši državi.

V naši državi se proizvaja milo bodisi doma za osebno potrebo ali pa ga producirajo mesarji ali klavnice za iskoriščanje svojih odpadkov ali obrtniki milarji, odnosno tovarne mila. Produkcija mila od strani obrtnikov pade, ker ji konkurira poceni produkcija mesarjev in tovaren. Tako je bilo nekdan v Smederovem okrog 16 milarjev, sedaj pa je eden, Mesarji izdelujejo milo iz loja in ocvirkov v Srbiji, v Bosni mesarji ne izdelujejo mila, ker prodajajo loj muslimanom, ki ga jejo namesto masti. V Srbiji se nahajajo in sicer: v Beogradu tovarna mila gg. Mesarović in Ivanović, ki je lepo urejena in izdeluje vse vrste mila; delavnica za milo g. Rafajlo Popovića, Ilija Svetanovića in Neti Scheiner in Sinovi s produkcijo okrog 40 vagonov mila letno-Jaques B. Jakov v Šabcu producira okrog 10 vagonov letno ter izdeluje tudi toaletno milo. Razen tega prodajajo tudi vsi mesarji milo iz loja in ocvirkov. V Beogradu izdelujejo največ pralno milo in sicer od 100 kg maščobe 200 kg mila. V notrajnosti Srbije se izdeluje največ mila v Kruševcu, Šabcu, Skoplju, Bitolju in Leskovcu. V Nišu je tovarna »Labod« likvidirala. Klavnice v Jagodini, Mladenovcu in Veliki Plani izdelujejo tudi pralno milo.

V Bosni se nahajajo 3 tovarne mila, 2 v Sarajevu in 1 nova v Mostaru. V Bosni znaša celokupna potreba mila okrog 200 vagonov. V Sarajevu deluje tovarna mila »Vila«, ki je zelo lepo opremljena za produkcijo vseh vrst mila, sveč izdelavo kostne masti ter kristalne sode. Ima parni stroj s 35 konjskimi silami ter kotel z 80 m², 18 aparatov za vlivanje sveč, aparat za ekstrahiranje kosti, stroji za ciliranje mila, 2 kotla za izdelovanje mila itd. Tovarna Čakmais in Evangelides je manjša. V Mostaru obstoja nova tovarna mila Jefe Kneževića. Tovarne mila v Bosni so v stanju kriti potrebo na milu ter jih inozemska konkurenca ne tolče.

V Vojvodini se nahajajo tovarne in sicer Schützerova v Novem Sadu, ki izdeluje letno okrog 60 vagonov pralnega mila, 16 vagonov toaletnega mila, 5 vagonov mila za britje in 5 vagonov kalijevega mehkega mila. Ta Schützerova tovarna je posebno zanimiva, ker izdeluje surov glicerol iz loja in masti na posebni način pridobivanja

potom takozvane razkrojivke na maščobno kislino in glicerin. Tovarna Ljube Lukovića in Josipa Ambroniusa v Velikem Bečkereku izdeluje 5 vagonov letno; tovarna toaletnega mila v Senti je last Izraela Frenkela; v Subotici pa g. Morica Štorerja. Velika tovarna za olje v Velikem Bečkereku izdeluje od svojega olja znatne količine pralnega mila.

V Vojvodini je začela med vojno vsled pomanjkanja mila skoro vsaka hiša kuhati milo. Kmetice v Pančevu in Novemgradu prodajajo domače milo celo na trgu. Tako domače kuhanje mila je velika neugodnost za mlarije, ker prodajajo polovica manj mila.

Na Hrvaškem in v Slavoniji se nahaja 7 tovaran za milo in sicer v Zagrebu 3, v Karlovcu 1, v Osijeku 2 in ena v Belovaru. Hrvaška in Slavonija porabi okrog 400—500 vagonov mila na leto, producira pa ga okrog 120 vagonov. V Zagrebu obstojajo: 1. Zagrebška tovarna mila, ki producira letno okrog 60 vagonov pralnega mila, 2. Milarna g. Bogdana Vuksana z letno produkcijo 15—20 vagonov in b.) konzorcij »Lavov«, ki je ravnokar začel z obratovanjem. Gospod Rajnici v Osijeku producira okrog 40—50 vagonov mila letno. Rezen teh tovaran izdelujejo milo tudi klavnice v Petrinji, Zabrežju, Zagrebu in Šidu, da izkoristijo svoje odpadke. V Zagrebu se nahaja laboratorij »Lada« za kozmetiko; v Belovaru pa obstoja tovarna kemično-tehničnih produktov »Miris«, ki izdelujejo milo, sveče škrob in lepila. Obratuje z desetimi delavci.

„Cif“ in „fob“ v trgovskih pogodbah.

(Iz poročila trgovske in obrtniške zbornice v Trstu.)

V mednarodni uvozni in izvozni trgovini je nastal tekom časa celi niz pogodb, ki urejajo vprašanje predaje blaga, ki bodisi, da prihaja iz prekmorja, ali pa se ima izvoziti iz Evrope v prekmorske pokrajine. Pri vseh teh primerih gre za eno veliko kategorijo pogodb, ki jih najdemo v angleških trgovskih običajih pod imenom »floating conditions«, in katere naziva francoska trgovina z »ventes maritimes«. Trgovski običaji so v teku let ustvarili razne tipe pogodb, ki so nastale ali na podlagi običajev veljavnih v posameznih državah, ali na podlagi trgovskega prava, ki ne predstavlja končno pač nič drugega, nego zakonitev trgovskih običajev samih. Pri sestavi teh raznih tipov pogodb, se je držala mednarodna trgovina principa, da uredi to snov na način, ki bo nudil trgovskemu poslovanju čim več prožnosti in elastičnosti, kar je posebno potrebno v mednarodnem prometu in zato je skušala, da se vedno bolj prilagodi tudi potrebam pomorske trgovine.

Prekmorske pogodbe se posebno karakterizirajo po najrazličnejših klavzulah, ki dajo posameznim pogodbam namen, ki razlikuje eno pogodbo od druge. S klavzulami dobijo pogodbe trgovsko in juridično lice in zato zadobijo te klavzule v mednarodni uvozni in izvozni trgovini vedno važnosti. V interesu mednarodne trgovine, v posebnem interesu vpostavitve normalnega razvoja trgovinskih poslov je tedaj potrebno, da se precizira pomen posameznih klavzul, da se po mogočnosti postavijo gotovi osnovni principi, na podlagi katerih bi se moglo enoobrazno tolmačiti klavzule ki se v raznih državah običajno ponavljajo in ponavljajo v vsedanjem trgovskem prometu. Ta potreba je tem večja, ker se je tekom vojne v raznih državah modificiral pomen, ki so ga imele pred vojne trgovske klavzule; med katerimi so brezdvomno največje važnosti klavzule »cif« in »fob«.

Pomen klavzule »cif« na tržaškem trgu: Klavzule »cif« sestoji iz treh elementov: stroški, zavarovalnina in voznina, in beseda »cif« sama, je sestavljena iz angleških črk angleškega prevoda teh treh elementov: Cost, Insurance, Freight. Po členu 16. tržaških običajev je prodajalec zavezan efektuirati vožno pogodbo na račun kupca s tem da plača, odnosno da založi voznino. Poleg tega mora tudi prodajalec v zmislu člena 16. zavarovati blago z marljivostjo dobrega trgovca pri zava-

rovalni družbi, s priznano solidnostjo. Dolžnosti prodajalca so tedaj tukaj čisto natanjko začrtane. Prodajalec je tedaj vsem svojim dolžnostim, katere izhajajo iz kupno prodajne pogodbe zadostil že s tem, da je blago vkrcaj, da je sklenil vožno in zavarovalno pogodbo do namembnega mesta odnosno da je plačal voznino in zavarovalno premijo. S klavzulo »cif« ne prevzame prodajalec drugače nobenih drugih obveznosti, zlasti ne more kupec uveljavljati eventualnih zahtevkov, ki bi nastali iz vozne ali zavarovalne pogodbe napram prodajalcu, ki je nastopal v lastnosti mandatarija, ampak more svoje zahteve naperiti samo napram vojnim ali zavarovalnim družbam. Tukaj bo seveda prodajalec dolžan, da dobavi kupcu vsa dokazna sredstva v svrhu pridobitve pravic, ki izhajajo iz pogodbenega razmerja sklenjenega od prodajalca, na račun kupca.

Večji stroški in riziko, ki bi presežali meje določene v vozni in zavarovalni pogodbi, grede vedno na breme kupca. Klavzula »cif« vrejuje tedaj po tržaških običajih vprašanje nevarnosti in rizika, ter naloga nevarnost in riziko za blago, ki prihaja iz prekmorskih dežel, odnosno, ki se ima odposlati iz Evrope v prekmorske dežele, na kupca. Tudi določajo tržaške uzance, da grede pri prodaji blaga s klavzulo »cif«, vsi stroški tehtanja blaga, izključno na račun kupca.

Potrebno je, da se glede klavzule »cif« omeni tudi še sledeče: Ako je pri prodaji fiksiran rok za vkrcaje blaga, se mora po tržaških običajih izvršiti vkrcaje blaga in izročitev blaga določenemu parniku v fiksnem roku. Kot dokaz izvršenega vkrcaja tekom predpisanega roka sme služiti datum police. Ta princip je splošnem priznan tudi v običajih drugih trgov. posebno angleških.

Interpretacija klavzule »cif«, da potuje blago na račun in riziko kupca si je prisvojila tudi pravosodstvo, ki tolmači, da nalaga klavzula »cif« prodajalcu samo izvršitev prevozne in zavarovalne pogodbe, medtem ko potuje blago vedno na stroške in na riziko kupca. Prehod rizika in nevarnosti od prodajalca na kupca, se izvrši vedno z vkrcajem, a vse drugačno je s prehodom lastniške pravice, ki se izvrši naknadno z vročitvijo tovarnih dukumentov, odnosno s efektivno vročitvijo blaga v namembni luki.

(Dalje prihodnjič.)

Trgovina z žitom v Rumuniji.

Dva velika in važna pojava dominirata danes gospodarsko življenje Rumunije. Prvi pojav se zdi nekoliko zagoneten: pri veliki obilici pšenice izostaja skoro popolnoma vsak izvoz pšenice. Drugi pojav, to je izvanredno pomanjkanje denarnih sredstev, spada že k splošnim, zbog inflacije krožečih novčanic povzročnim fenomenom denarnega gospodarstva.

O prvem pojavu čitamo v dunajski novi preši zanimiv članek, iz katerega prinašamo v kratkem sledeče podatke.

Ze tekom meseca julija tekočega leta se je moglo ugotoviti, da bo od letošnje žetve ostalo približno 200.000 vagonov žita, in to ječmena, ovsu in korusu za izvoz. Izvoz se je dovolil prosto proti vplačilu gotovih pristojbin v zlatu. Uprava železnice se je že tekom poletja trudila, da ustreže splošnim zahtevam ter je že tedaj uvedla nove vlake, da bi zamogla uspešno preskrbeti prevoz žita v donavska pristanišča; donavska pristanišča so zahtevala kredite, da bi se restaurirala in na novo zgradila skladišča, ki so bila razrušena med vojno, in ti krediti so se jim tudi dovolili; banke in velike eksportne trdnice za žito so se trudile, da mobilizirajo kapitala, ki bi bili potrebni za financiranje letošnje setve, skratka cela država se je pripravljala z vsemi sredstvi in na vseh poljih, da bi se moglo prvo dobro žetev po vojni uspešno izkoristiti. Sedaj pa stojimo že v tretjem jesenskem mesecu, samo nekaj mesecev pred ukinitvijo podonavskega prometa, ne da bi se

moglo konstatirati izvoz v večji meri, ne da bi bila donavska pristanišča prenapolnjena z žitom, ne da bi ne morele železnice premagovati transportov, ne da bi se v borznih poročilih čitalo dnevno nekaj drugega nego, da je prispela desetina ali kvečjemu stotina vagonov z ječmenom ali ovsom, da se pa niso izvršili večji sklepi. Cene za ječmen in žito, ki so proti koncu meseca avgusta padle približno na 22.000 lejev za vagon loko pristanišče, so danes dosegle zopet 30.000 lejev za vagon, kakor so notirale že meseca julija in dasi ni prišlo že izza dveh mesecev do nobenih poslov, ni še opazati padanja cen.

Vzroki za ta nenormalni pojav bi bili v glavnem: kar se tiče cen, se navaja dejstvo, da so znašale tekom meseca julija, ko so se rezultati žetve cenili in se jih je objavilo, cene za ječmen in oves loko donavska pristanišča od 32.000 do 33.000 lejev za vagon. Tedaj je znašal tečaj leja v Parizu okoli 7 frankov. Pozneje je notiral tečaj leja 13 do 14 frankov in istočasno so padle cene žitaricam na 22.000 do 26.000 lejev za oves. Spekulacija »a la hausse« z leji je tedaj dosegla 80 do 100 odstotkov, padanje cen pa je doseglo samo 30 odstotkov. Ta dejstva, ki so se vršila v kratki dobi 10 dni, so zelo značilna in dajejo povod za različne sklepe. Osobito je zbog velike disparitete porasta odstotkov tečaja leja in padca cen sklepati, da je šlo tu le za borzni manever v svrhu nakupa velikih množin žita pri rapidnem in paniki podobnem padcu cen, da je pa ta manever popolnoma izpodlelet. Ob enem pa kaže baisse cen, da je trditve onih, ki držijo, da so današnje cene že tako nizke kakor je sploh mogoče, ker so to že režijske cene, in ki iščejo vzroke za to stagnacijo v žitni trgovini samo v previsokih izvoznih taksah, ki s produktivskimi stroški vred presegaajo svetovno pariteto, — napačna in da je iskati vzroke za to mrtvilo v žitni trgovini, kje drugje. Istotako napačno je mnenje onih, ki iščejo zroke za ta pojav pri nestalnosti tečajev leja, ker tečaj leja se, kakor znano, že nekaj tednov notira s 8 do 8.20 v Parizu in 3.30 do 3.40 v Curihu. Diference za nekaj santimov pa niso že dolgo več nobene ovire za izvrševanje trgovskih poslov ali za kalkulacijo. Iz tega sledi, da niso ti, na cene v inozemstvu uplivajoči momenti nobene ovire za razvoj večjega izvoza, da tedaj tudi cena kot taka ne pride tu v poštev. Navaja se še druge notranje momente, kakor osobito strašen formalizem pri oblastvih, nestalnost zakonodaje i. dr., ki bi pa prišli še manj v poštev, kajti predvsem se sedaj sploh ne zahteva nobenih formalitet kakor samo plačilo splošno znanih izvoznih taks, in tudi zakonodaja se ni izza objavitve izvoznega dovoljenja za predmetne žitarice spremenila. Ako se tudi neurejenih razmer v deželi ne da skrivati in zamolčati, niso vendar te razmere take, da se jih more obdelžiti, da bi bile krive paralizacije žitne izvozne trgovine. To ne bi bili nikakor vzroki, ki bi preprečili tujemu trgovcu nakupov romunske pšenice; sicer so take neurejene notranje razmere velika ovira za razvoj poslov, toda pri potrebi blaga, ne bi to igralo čisto nobene vloge. Naj se samo pomisli, kako je med vojno in dolgo še po vojni cvetelo tihotapstvo, ki je imelo premagati gotovo mnogo večje težkoče nego so one, katere povzročajo romanske oblasti. — Formalnosti same niso za trgovino prav nobene ovire. To se da tudi dokazati na podlagi podatkov iz romunske statistike same, ki kaže, da se je tekom prvih osem mesecev leta 1921, tedaj v periodi kjer je bilo izvožno gospodarstvo še mnogo bolj komplicirano, izvozila mnogo večja množina žitaric, nego tekom iste periode tekočega leta. Vzroke za sedanjí zastoj je treba tedaj iskati kje drugje. Predvsem je podčrtati, da ne pride korusa kot izvozni predmet sedaj sploh že niti v poštev, kajti letošnji pridelek leži še na poljih, a od lanskega pridelka ni za izvoz sko-

ro nič več na razpolago. Ako pregledamo statistiko, bomo našli, da je izvoz ječmena v tem letu daleč za izvozom v istem času leta 1921, med tem ko je pri izvozu ovsu opazati porast. Nadalje se da posneti iz statistike, da pridejo kot kupovalci romunskega ječmena v prvi vrsti v poštev Belgijci, Nemci in Gibraltarci, (posredna postaja za Belgijo, Holandsko in Nemčijo) kot kupovalci ovsu poleg teh pa še Francija in Italija.

Na podlagi teh opazovanj se da sklepati, da je vzrok za zastoj iskati pred vsem v padcu marke, zbog katerega je Nemčiji nemogoče, da dobavlja žito, ki prihaja v Nemčijo posredstvom zapadnih sil, tedaj komaj posredstvom plačila v zdravih valutah. Zastoj je tedaj pripisovati v prvi vrsti pomanjkanju ugodnega trga. Zbog pomanjkanju glavnega tržišča so se začele eksportne firme tem intenzivnejše baviti z notranjo trgovino, kar je tudi vzrok, da je dovoz pšenice v donavska pristanišča minimalen. Današnji prodajalec žita je kmet in ta je zadovoljen, da more razprodati svoj pridelek doma ali na bližnjem trgu. Prevoz žita na oddaljena tržišča ni kmetu, osobito ako nima zadostne količine da napolni vagon z blagom prikladen in skoro neznan. Veleposestniki pa, ki so prevažali sami svoje žito v pristanišča, so po vojni izginili. Eksportne firme so tedaj primorane, da kupujejo žito neposredno pri kmetu na domu, da ga skupljajo v skladišča, odkoder ga bodo potem, ko se bo pojavilo vprašanje, dovažali v velikih kvantitetah takrat v pristanišča. Glavni sedež žitne trgovine se je tedaj prenesel in razpršil po državi, ter bo ostal tam toliko časa, dokler ne zadobijo poljedelci pravo vzgojo in potrebna znanja, ki jim bodo onemogočala, da bodo mogli svojo žetev izkoristiti in najugodnejše vnovčiti. Toda tukaj je bilo treba takoj omeniti, da tudi delovanje teh eksportnih firm ni bilo preživahno. Mnoge eksportne firme so že tekom vojne izginile, mnoge so pa tekom vojne izgubile svoje poklicne mešetarje, ki so poznali producente in vse razmere na deželi, a eksportnim firmam je nakup brez takih posredovalcev zelo otežkočen. Akoravno so se povsod pojavili poizkusi za reorganizacijo izvoza žita so ostali taki poizkusi uprav tekom poletja in jeseni zbog občutnega pomanjkanja denarja brez vsakega uspeha. Iz tega bi se dalo tedaj s prilično gotovostjo sklepati, da sta nezmožnost tujega tržišča in denarna kriza v državi, glavna vzroka za dosedanji zastoj romunskega žitnega eksporta. —

Šarabon:

O svetovnem in nemškem trgovskem brodojvu.

V Ueberseepost beremo:

Vojni in povojni čas je pokazal v veliki meri, da je imelo sedanje psihologično ozračje dalekosežno pozitivno delavnost. Psihologični nagib prekomorske plovbe iščemo v njeni nalogi, da narode druží. Podoba trenutnega položaja vidimo le, če pogledamo celotni položaj svetovnega brodojva in primerjamo ob njem brodojve posameznih držav. To je potrebno tembolj, ker je zveza nemške plovbe s svetovno plovbo v preteklosti veliko ožja, ker so oddali Nemci toliko ladij tujim državam in bi se potem na te pravzaprav ne imeli ozirati. S tem da so nemško trgovsko brodojve že zmanjšali, so povzročili popoln preobrat na polju trgovske plovbe; seveda le začasno, ker vse kaže, da bo Nemčija kmalu zopet tam kjer je bila.

Ona brezobzirna prisvojitve tuje lastnine in sicer privatne, kakoršne doslej mirovne pogodbe v zgodovini sploh ne omenjajo, je izhodišče popolne desorganizacije. Razmere so spremenili do popolnosti. Treba je le, da pogledamo vrsto najvažnejših plovbnih držav pred vojsko in po njej, da lahko hitro

spoznamo vse strašne učinke izgubljene vojske za premagane države.

Vrsta leta 1914	Brodovje v milijonih brutoregister-ton)
Anglija	19.26
Nemčija	5.46
Unija	2.97
Norveška	2.50
Francija	2.32
Japonska	1.71
Italija	1.67
Holandska	1.50
Švedska	1.12
Avstro-Ogrska	1.06
Rusija	1.05

Vrsta leta 1921	
Anglija	19.57
Unija	14.70
Francija	3.65
Japonska	3.35
Italija	2.65
Norveška	2.58
Holandska	2.23
Španija	1.17
Švedska	1.16
Danska	0.98
Nemčija	0.72

To je posledica razvoja, ki je bil siloma zavrt in ki ni organična posledica zdravih razvojnih temeljev. Ker so nekatere države svoje brodogradnje tako izredno pomnožile in je na drugi strani vsled neprestanih industrijskih in trgovskih kriz v premaganih in tudi zmagovalnih državah bilo premalo blaga za prevažanje, deloma tudi vsled premalega povpraševanja po njem, je nastala svetovnogospodarska kriza, ki se pozna tudi pri trgovskem brodogradnji. Statistično je ugotovljeno, da je danes petina ali celo četrtina svetovne tonaže brez dela in da prevoznine rapidno padajo. V Lloydovem registru beremo vsak dan o tem. To tembolj, ker so po washingtonski konferenci opustili gradbo večje množice bojnih ladij in so morali odpustiti delavce zaposliti v gradbi trgovskih ladij. Pri Uniji pa opežimo naprimer tudi dejstvo, da so preje promet med njo in Evropo posredovale le evropske ladje, sedaj pa za unijske, nimajo pa ne za sem in ne za tja dosti blaga. Da pada vsled tega tudi vrednost ladij je jasno. Blagovni parnik z vsebino 7500 ton je stal aprila 1920 povprečno 259000 funtov šterlingov, aprila 1921 83060 in decembra 1921 samo še 60000. O prometu po morju in vseh njegovih sestavnih delih glej tudi Šarabonovo »Gospodarsko geografijo«, ki posveti temeljitemu obravnavanju tega posebno zanimivega problema okoli 50 strani 254—295 in 301—303.

Ne-mške družbe, seveda niso mogle zgraditi novega brodogradnje iz lastnih virov in z lastno močjo, sodelovati je moral ves narod, ves narod je moral nositi breme, naloženo Nemčiji po Versailles. — Pri pogodbi. Napravili so pogodbo s trojnimi cilji: odškodnina za plovne družbe in druge imejitelje ladij, obnova dela zanje in pa sodelovanje notranje nemške industrije. Vlada podpora zaleže le malo, ne pride v primeri s celotno izgubo kar nič v poštev. Družbe tudi pred vojsko niso dobivale pravih subvencij in je to pri sedanjih razdrapanih finančnih razmerah države vojski tem manj mogoče. S sodelovanjem vsega naroda pa upajo težkoče kmalu premagati in že so zgradili ladje s prostornino 35.000 ton — primerjaj nedavno v morje spuščena Columbusa. — Kdor pozna snago in red na nemških ladjah in pa izbirno kakovost nemških industrijskih izdelkov, nam bo priznal, da bo imelo novo brodogradnje relativno dosti naročil, bodisi za blago kakor za potnike. Zadnja poročila o trgovskih zvezah Hamburga in pa o tonaži njegovih družb, vsa ta naša izvajanja popolnoma pokrepajo. V skrbi za prevozno blago so tako Angleži kakor Amerikanci in Japonci; vsi ti prevajajo sedaj tudi nemško blago, a vsak dan manj in nezaposlenost v plovidbi in plaovni industriji obeča biti čimdalje večja.

1) Brutoregister-tone kažejo celotno vsebino ladje, tona = 283 m³. Netoregister-tone pa samo uporabni prostor čisti, odštevši šrambe za premog, stroje, spalnice mornarjev itd.

Nabirajte pri vsaki priliki za TRGOVSKI DOM!

IZVOZ IN UVOZ.

Izvoz svinj in masti. Ekonomsko-financijski komite ministrov bo sklepal te dni o izvozu svinj. Člani komiteja stojijo na stališču, naj se izvoz dovoli šele potem, ko bo krita domača potreba, izvoz masti pa tedaj, ko pade cena v naši državi na 15 dinarjev.

Odobrenja za uvoz živiljenjskih potrebščin. Ministrstvo za socialno politiko objavlja: Mnogi trgovci in devizni odbori pošiljajo prošnje za odobrenje uvoza potrebščin najprej na finančno ministrstvo. Zaradi pospeševanja teh poslov se opozarjajo vsi interesi, da se vse take prošnje pošljejo najprej na ministrstvo za socialno politiko (oddeleka za javno pomoč), ker po uredbi o devizah najprej to ministrstvo izreče svoje mišljenje o možnosti uvoza, a potem se te prošnje izročijo finančnemu ministrstvu, ki odobri nakup deviz. — Uvozniki se opozarjajo, da ne sklenejo prej kupčije, predno niso dobili dovoljenja.

Omejitve uvoza sladkorja v Nemčijo. Od 16. nov. dalje bo dopusten uvoz sladkorja v Nemčijo samo z dovoljenjem oblasti. Ta omejitev je bila izdana vsled tega, ker računajo, da bo domača produkcija krila domače potrebe.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Trgovinski sporazum z Grčijo. Minister zunanjih poslov dr. Ninčić imenuje te dni v sporazumu z ministrom trgovine in industrije posebno komisijo, ki bo izdelala načrt za novo trgovsko pogodbo med Jugoslavijo in Grško v smislu sporazuma, ki je bil sklenjen z grškim zunanjim ministrom Politisom.

Nemško-ruska trgovinska pogodba. Nemško-ruska trgovinska pogodba sklenjena v Rapallu se je razširila na Ukrajino, Belo Rusijo in tri kavkazijske sovjetske republike. Zadevna pogodba vsebuje v bistvu vse one gospodarsko-trgovinske določbe rapalske pogodbe. — Pogodba je že podpisana.

Zunanja trgovina Poljske. Na podlagi uradne statistike se je uvozilo v Poljsko blaga za 448.100 ton v skupni vrednosti 53.9 milijard p. mark, izvozilo pa blaga za 200.943 ton v skupni vrednosti 22.7 milijard p. mark.

Padanje cen na Mažarskem. Vsled prepovedi izvoza surovih kož so padle cene na Mažarskem pri kravjih kožah na 330—345 o. K, pri telečjih pa 760 do 780 o. K.

Industrija.

Novi bakreni rudniki na Švedskem. Novi bakreni rudniki v severni Švedski so tako bogati, da bodo iz njih v bodoče z lahokto rili vse domače potrebe.

Denarstvo.

Narodna Banka SHS. Stanje 30. oktobra 1922. Aktivne (v milijonih dinarjev; v oklepajih razlike napram stanju 22. oktobra): kovinska podloga 421.2, posojila 1579.1, državni dolg 4602.3 (+ 35.0), vrednost državnih domen 2138.3. Skupaj 8741.1.

Passive: glavnica 17.3, rezervni fond 2.1, bankovci v obtoku 5118.0 (— 35.1), razne obveznosti 1402.4 (+ 77.9), terjatve države za založene domene 2138.3, saldo raznih računov 62.7 (+ 8.5). Skupaj 8741.1.

Carina.

Carinski posredniki morejo poslovati po naredbi finančnega ministrstva samo v enem kraju. Posredniki, ki so doslej vodili carinskoposredniške posle istodobno v raznih krajih kraljevine, imajo najdalje do konca 1922 vložiti na Generalno direkcijo carin izjavo pri kateri carinarnici želijo vršiti posredniške posle.

Uvozne carine prosto blago. Da bi se omogočila kontrola uporabe onih predmetov in blaga, ki so oproščeni uvozne carine po posebnih predpisih in zakonih (n. pr. po odloku št. 61.602/1920 — št. 8772/1919 in 5832/1920 — potrebščine za rudarske podjetja —; št. 29171/1919 — potrebščine za ribolov —; št. 35.566/1921 — telovadno orodje —; št. 44.776/1922 — oprostitev pol luksuzne takse na luksuzno blago, ki se uvozi na predelavo, oziroma za pro-

dukcijo —; št. 264/1922 — material za ladjedelnice in plovna podjetja —; in po § 8. spremenjenega in dopolnjenega zakona o splošni carinski tarifi — predmeti, ki so namenjeni za dobrodelne namene —), je generalna direkcija carin z odlokom št. 283 od 30. oktobra t. l. izdala stroga navodila vsem carinarnicam, da morajo od začetka t. l. vknjižiti take pošiljke v posebno knjigo, v katero se mora vpisati: 1) ime uvoznika, oziroma firma; 2) številka in datum uvozne deklaracije; 3) na temelju kojega odloka ali zakona o carinskih olajšavah je izvršena carinska ekspedicija blaga prosto carine in 4) množina in vrsta uvoženega blaga.

Takse

Podražitev vžigalic. Uprava državnih monopolov, odelenje prodaje v Beogradu, objavlja z naredbom z dne 21. oktobra 1922, da je Upravni odbor Samostalne monopolne uprave na svojem 89. sestanku z dne 21. oktobra t. l., z odobrenjem finančnega ministra z dne 28. oktobra 1922, izdal odlok, da se poviša monopolna taksa na vžigalice, in sicer za eno škatljico parafinskih vžigalic (100—120 drvic) od dinarjev 0.35 na Din 0.45; paraf. vžig. (100 do 110 drvic) od Din 0.32 na Din 0.41; paraf. vžigalice (70—80 drvic) od Din 0.22—0.26; paraf. vžig. (50—56 drvic) od Din 0.20—0.24; žvepljenih vžigalic (110—130 drvic) od Din 0.32—0.42; švedskih normalnih vžigalic (60—65 drvic) od Din 0.32—0.42; švedskih malih vžigalic (50—55 drvic) od Din 0.80 na Din 0.40. — Poleg tega so se z istim odlokom in odobrenjem finančnega ministra odredile sledeče maksimalne cene za vžigalice iz domačih tovarn, in sicer za eno škatljico parafinskih vžigalic (100—120 drvic) Din 0.70; paraf. vžig. (100—110 drvic) Din 0.75; paraf. vžig. (70—80 drvic) Din 0.50; paraf. vžig. (50—60 drvic) Din 0.50; žvepljenih vžig. (120—130 drvic) Din 0.75; švedskih normalnih (60—65 drvic) Din 0.85; švedskih malih (50—55 drvic) Din 0.75.

Promet.

Prometne izpremembe. Sprejemanje in odpošiljanje necarinske sporožne robe v komadnih in vozovnih nakladah za Sisak tranzit, necarinske sporožne robe v vozovnih nakladah za industrijske ture v postaji Zagreb d. k. in necarinskega premoga za privatne stranke za Zagreb d. k. tranzit je pričel od 6. novembra 1922 zopet dovoljen. Opozarjamo pa na prometne omejitve za Zagreb juž. kol., Sisak loko, Zagreb d. k. loko, Zagreb d. k. tranzit, za postajo Osijek, Bosanski Brod tranzit in šumsko industrijsko železnico Prijedor-Knin in Sretica-Jajce in v tranzitu preko te, ki ostanejo še nadalje v veljavi.

Prometne omejitve. Radi pomajnkjanja premoga je ukinjeno s takojšnjo veljavnostjo do nadaljnjega sprejemanje in odpošiljanje vsakovrstne robe v komadnih in vozovnih nakladah za vse postaje in proge madžarskih državnih železnic. Sprejemati in odpošiljati je dovoljeno živila, izvemši špirit in alkoholne pijače; sanitetski material, lekarniška roba, desinfekcijski material, potrebščine za kurivo in razsvetljavo, ambalaža za dovoljeno robo, krmila, semena za setev, žigice, čevlje, olje, za mazanje, mast za mazanje, kvas, obleka, perilo rabljene peči in deli za iste, knjige tiskovine, papir za časopise, filma, ogljeno kislino, kisik, acetilen, steklo, amonjak, sredstva za pokrivanje in vezanje otvorenih vozov, in vse pošiljke za državne rudokope, mrličje, in krste. Medpotne in že sprejete pošiljke naj iztečejo. Transportna dovoljenja izdaja ravnateljstvo M. A. V. Budapesta. — S takojšnjo veljavnostjo dovoljujemo sprejemanje in odpošiljanje necarinske komandne robe za Zagreb d. k. trs.

Postaje za brezžični brzojav. Razen velike radio-postaje, ki bo zgrajena tekom enega leta v Beogradu, katera bo pa v glavnem služila največ za mednarodni tranzitni promet in kot posredovalna postaja za vesti iz zapada na vzhod in obratno, se bodo instalirale še nekatere druge manjše radio-postaje v državi, ki bodo postavljene v Zagrebu, Sarajevu, Cetinjah, Novem Sadu, Skoplju in Ljubljani. Istočasno s temi radio-

postajami se bodo v omenjenih mestih postavile tudi radiotelefonске postaje. Glavni namen radiotelefonskih postaj bo dostavljanje borznih tečajev in cen vsem trgov. Kakor enih, tako tudi drugih sredstev se bodo smeli posluževati vsi privatniki, ki bodo pri pristojnem ministrstvu vpisani kot abonenti.

Naznanila trgovske in obrtniske zbornice v Ljubljani.

Novo davčno-pravne odredbe v finančnem zakonu za l. 1922/1923. (Objava trgovske in obrtniske zbornice za Slovenijo v Ljubljani). Finančni zakon za l. 1922/1923 vsebuje poleg proračunskih določb v glavnem določila začasnih zakonov o proračunskih dvanaestih zakonov o proračunskih dvanaestih zakonov za l. 1921 in 1922, uvaja pa poleg tega tudi nove davčno-pravne odredbe, ki se tičejo sledečih davkov: I. Zemljarina. Enotni državni prihodek, določen v začasnem zakonu z dne 27. junija 1921 na 120 %, je zvišan na 150 % (čl. 152 št. 1). II. Hišna najmarina. 1) 5 % hišna najmarina, ki se je pobirala od poslopij, obdačenih po zakonu z dne 28. decembra 1911 drž. zak. št. 242 je ukinjena (čl. 164). 2) Globa zapretna posestnikom, ki na uradni priziv ne vložijo napovedi o hišni najemni, se zvišuje od 20 K na izmero do 100 Din (čl. 152 zadnji odstavek). III. Dohodnina. 1) Davčni minimum, to je znesek, s katerim se prične dolžnost plačevati dohodnino, je tudi za l. 1922 izjemoma določen na 10.000 K. Ta minimum pa ne velja za službene prejemke zasebnih nameščencev, ki se obdačijo po določenih čl. 139. Citacija čl. 115 pri čl. 155 št. 3, ki obravnava obdačenje službenih prejemkov zasebnih nameščencev je očitno le tiskovna pomba, ker se more določiti tega člena uporabljati edino le v zvezi s čl. 139 finančnega zakona. Po čl. 139 so oproščene davka tudi draginjske doklade zasebnih nameščencev, kolikor ne presegajo pri enakih družinskih razmerah draginjskih doklad drž. nameščencev. Splošnega merila se za obdačenje službenih prejemkov zasebnih nameščencev n. more postaviti, ker se ravna odmerna postava po številu družinskih članov in draginjskem razredu, po katerem dobivajo, oziroma bi dobivali državni nameščenci v dotičnem kraju draginjske doklade. Zaradi točne informacije je dobro obrniti se na pristojno davčno okrajno oblastvo. (Glavarstva, davčna administracija v Ljubljani). Pomen te ugodnosti je velik. IV. Plačarina. Plačarina se po čl. 155 št. 3 fin. zakona za leto 1922/1923 ukinja. V. Davščina na tantijeme. Osebe, nameščene s službeno pogodbo proti stalni plači kot vodilni direktorji delniških družb in komanditnih delniških družb so bili do konca l. 1921 glede prejemkov, ki so jih dobivali od družbe kot upravni svetniki itd., zavezani plačarini. Vsled odprave plačarine določa čl. 154 odst. 3 fin. zakona, da so ti prejemki zavezani brez ozira na službeno razmerje prejemnikov davščine tantijeme. VI. Invalidski davek. a) Po čl. 85 fin. zakona za l. 1920/1921 se invalidski davek ni pobiral od onih hranilnih vlog pri denarnih zavodih, katerih letne obresti niso znašale več nego 20 Din. V fin. zakonu za l. 1922/1923 (čl. 118 zadnji odstavek) je meja davčne prostosti zvišana na 100 Din. b) po čl. 117 finančnega zakona je pobiranje invalidskega davka za enkrat omejeno na davčne predpise do konca l. 1922, odnosno za čas do 31. julija 1923. VII. Davek na poslovni promet. S čl. 116 finančnega zakona za leto 1922/1923 se popolnoma izpreminja čl. 11 zakona o davku na poslovni promet. Izpremenjeni člen v bistvu le poostrejuje pravilnik o tem davku, da so upravičeni zahtevati knjigo opravljenega prometa s pristavkom davčnega odbora edino le predstojniki davčnih oblastev. Kdor ne ugodni pozivu predstojnika davčnega oblastva, izgubi pravico pritožbe proti odločbi davčnega odbora, s katero ta sam oceni višino opravljenega prometa. Davčni zavezanci so dolžni hraniti knjigo opravljenega prometa dve leti po izplačilu davka za vsako posamezno leto, plačilo pa se smatra za pravilno izvršeno, ako se davčnemu zavezancu v enem letu po plačilu ne prijavijo pomisleki glede pravilnosti prijave ali vodstva knjig.

Dobava, prodaja.

Dobava platna, papirja, žvepla in strojnega olja. V pisarni Smodnišnice v Kamniku se bo vršila dne 16. novembra t. l. ob 11. uri ofertalna licitacija glede dobave raznega platna (gradl i t d.), ovojnega papirja, žvepla v kosih in ameriškega strojnega olja. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Oddaja sekanja in izdelovanje drv. Dne 17. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne se bo sklenila v pisarni intendature IV. armijske oblasti v Zagrebu direktna pogodba za sekanje in izdelovanje drv v državnem gozdu na Kiku jugozapadno od Ljeskovca na Plitviških jezerih. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava mesa. Dne 15. novembra t. l. ob 10. uri dopoldne se bo sklenila v pisarni intendature Komande Dravske divizijske oblasti v Ljubljani pismena direktna pogodba glede dobave mesa za garnizijo ljubljansko za čas od 1. decembra 1922 do 30. junija 1923. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani, pogoji pa pri divizijski intendaturi v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobava moke. Na dan 13. novembra t. l. pri intendaturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani razpisana ofertalna licitacija glede dobave 120.000 kg krušne pšenične moke za garnizije Ljubljana, Maribor in Celje se ne bo vršila, temveč se preloži na poznejši čas, koji se bo objavil.

Dobava bele jelševine. Uprava smodnišnice (barutane) v Kamniku pri Ljubljani razpisuje na dan 14. novembra 1922 ob 10. uri dopoldne v svoji pisarni v Kamniku ofertalno licitacijo glede dobave 2400 m³ bele jelševine za izdelavo smodniškega oglja. Predmetni oglas je v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Razno.

Veterinarske obmejne postaje, preko katerih se smejo uvažati oziroma izvažati živila in mesni izdelki. Minister za poljedelstvo je dovolil, da se sme

sveže in predelano meso izvažati, tudi preko carinarnice v Cankovi, oziroma Rogoševcih. Veterinarske posle bo izvrševal živinozdravnik iz Murske Sobotice. Za sedaj je torej dovoljen izvoz živine, mesa in mesnih izdelkov po carinarnicah v Bitolju, Gjevgeliji, Caribrodu, Radujevcu, Veliki Kikindi, Subotici, Koprivnici, Murski Soboti, oziroma Gederovcih, Gornji Radgoni, Dravogradu, Mariboru, Jesenicah, Rakeku, Bakru, Šibeniku in Splitu, Dubrovniku, Kotoru, Kastvu in Cankovi-Rogaševcih.

Povišanje cene za odkup tobaka. Finančno ministrstvo je odobrilo odlok uprave državnih monopolov da se predvidene letošnje cene za odkup tobaka, od producentov povišajo. Povišanje se izvrši zaradi tega, ker zaradi ekonomskih prilik v naši državi predvidene cene odkupu duhana letošnje žetve niso zadostne, da bi zadovoljile interese producentov.

Legitimacija za inozemska plač. sredstva. Delegacija ministrstva financ v Ljubljani objavlja uradno: Generalni inšpektorat ministrstva financ opozarja z razpisom z dne 21. oktobra 1922 J br. 20.138 dodatno k odločbi z dne 29. septembra 1922 J br. 16.364 (Ur. list št. 106/329 ex 1932) vse one, ki imajo potrebe za legitimacijo, s katero bi mogli mesečno nabavljati inozemska plačilna sredstva v svrhu vzdržanja študentov, bolnikov ali nerednikov, da kot dokaz potrebe za legitimacije priložijo prošnji potrdila šolskih oblasti, sanatorija ali zdravnikov, oblasti kjer se nahajajo sorodniki in koliko časa ostanejo. Legitimacijo se bo moglo dobiti le na osnovi teh dokazov, medtem ko so potrdila naših policijskih ali občinskih oblasti ne bo smatralo kot dokaz.

Odgoditev velikega semnja v Novem Sadu. Vsled slabega vremena je novosadski veliki semenj, ki se je imel vršiti te dni, odgoden na nedoločen čas.

Urad Ljubljanskega velesejma je izdal ob priliki II. Ljubljanskega velesejma, ki se je vršil letos od 2. do 11. septembra oficijelni katalog. Ta katalog je zelo praktično sestavljen po branšah ter je najboljši priporočnik vsem trgovcem in obrtnikom pri naročevanju blaga, ki ga rabijo za svoje obrate. Pa tudi sicer bo vsak konsument našel v

tem katalogu najcenejše vire nakupovanja vseh svojih potrebščin. Tvrde, ki so se udeležile letvnjega velesejma so vse prvovrstne in nudijo najboljše blago, tako da je kupec siguran, da ne bo dobil samo najcenejše ampak tudi najboljše blago pri teh tvrdkah. Katalog se dobi v Ljubljani v Uradu Ljubljanskega velesejma in v sledečih knjigarnah: Jngoslovanska knjigarna, Pred Škofijo; Giontini, Mestni trg; Schwentner, Prešernova ulica; Narodna knjigarna, Prešernova ulica; Turk, Dunajska cesta; Kleinmayer & Bamberg, Miklošičeva cesta. Izvod stane 7 Din in mu je priložen tudi najnovejši in najnatančnejši načrt mesta Ljubljane. S tem, da si kupite ta katalog, prihranite si mnogo dopisovanja in visoke in drage poštnine. Segajte po njem, dokler ga je še kaj v zalogi.

Madžarske terjatve napram Južni železnici. Iz Budapešte poročajo: Začetkom prihodnjega meseca se bodo vršila glede zadev južne železnice mednarodna posvetovanja. Tekom posvetovanj bo predložila Madžarska svoje terjatve napram južni železnici. Madžarske terjatve so se izza prehodne dobe, ko je Madžarska dala Južni železnici znatne predujme. Ker je Italija prevzela jamstvo za te predujme, je mogoče, da bo Madžarska začasno odstopila od zahteve povrnitve in da počaka do momenta, ko bo družba južne železnice zopet mogla izplačevati dividende.

En milijon rubljev — en rubelj. Iz Moskve poročajo: Tekom prihodnjih dni bo svet ljudskih komisarjev sklepal o načrtu za emisijo novih zlatih bankovcev za leto 1923. Kot nova edinica se določa 1 rubelj, ki velja 100 rubljev vzorca 1922 ali 1 milijon rubljev starega sovjetskega denarja.

Madžarska dobi posojilo v Ameriki. Podpredsedniku Anglo-amerikanske banke Krauszu, ki je bival v Ameriki, se je posrečilo dobiti za Madžarsko posojilo v dolarjih.

Borza.

Zagreb, devize: Dunaj 0.0819 — 0.0869, Berlin 0.65 — 0.95, Budimpešta 2.34 — 2.64, Bukarešt 39.75 — 41.25, Milan 258 — 262, London 273.50 — 278.50, Newyork 61 — 62, Pariz 407.50 — 412.50, Praga 198.50 — 201.50, Sofija 42.50 — 44.50, Švica 1130 — 1140, **valute:** dolar 60 — 61, levi 40, češke krone 196 — 199, franki 397.50 — 402.50, marke 0.85, leji 41, švic. franki 1110 1120, lire 254 — 258. Jadranska banka 375 — 390. Ljubljanska kreditna banka 198 — 200. Trboveljska premog. družba 255 — 275.

Beograd, devize: Berlin 0.87, Budimpešta 2.50, Bukarešt 38, Milan 257.50, London 275.50, Newyork 61.50, Pariz 428, Praga 199, Solun 144, Curih 1140, Dunaj 0.089.

Curih: Berlin 0.06875, Newyork 545.25, London 24.27, Pariz 35.90, Milan 22.45, Praga 17.75, Budimpešta 0.22, Zagreb 2.20, Bukarešta 3.43, Sofija 3.45, Varšava 0.04, Dunaj 0.0073, avstr. žig. krono 0.0075.

Berlin: Italija 34.413 — 34.587, London 37.401.25 — 37.522.75, Newyork 8428.87 — 8471.19, Pariz 52.860 — 56.140, Švica 55.110 — 55.889, Dunaj 1187 — 1193, Praga 27.431 — 27.569, Budimpešta 3.59 — 3.63, Sofija 58.85 — 59.15.

Razširjajte Trgovski list!

Samo na debelo!

Zimska trikotaža vse vrste nogavic, rokavic, havbce za otroke, dokolenice ter vseh barv volne.

**GASPARI & FANNINGER
MARIBOR**

Samo na debelo!

Zaloga klavirjev in pianinov

najboljših tovarn: Bösendorfer, Erhbar, Czapka, Hözl, Schweighofer, Stingl itd. Tudi na obroke.

Jerica Hubad roj. Dolenc. Ljubljana, Mišerjeva ulica 5.

Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanški in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo kakor tudi za industrijska podjetja, in razpečava

prima češkoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in jajčne brikete.

Naslov: Prometni zavod za premog, d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15-II.

Tomaževa žindra, kalijeva sol, kajnit, koks za kovače in livarne, bencin in ameriški petrolej vedno v zalogi.

**TONEJC & ROZMAN
MARIBOR.**